

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Finland utvecklas med idéer som kopierats från helt annorlunda geografiska miljöer” – professor Hannu Katajamäki
- Målen för KSSR förhastade och högtflygande visar rapport
- För första gången görs en särskild landsbygdsöversikt – senaste informationsbladet från Levón-institutet
- Landsbygdens roll i klimatdebatten och att vara herre i sitt eget hus – YTR:s nätkolumn
- 173 projekt inlämnades till tävlingen *Bästa praxis 2010* – artikelserie presenterar finalisterna
- ”Landsbygdsriksdagen är landsbygdens röst” – anmälan till årets happening senast 31.8
- Läs även detta: **Konsumentval stänger bybutiker – men trenden kan vändas visar exempel från Tyskland* **En speciell utbildningslinje för landsbygdsläkare?* **Hyr en ko för närmare kontakt med landsbygden* **Mer pengar för goda råd om avloppsvatten från glesbebyggelse* **Årets hembygdsstråt finns i Suomussalmi och Årets stadsdel i Helsingfors* **Målet gick i uppfyllelse för byrådsordföranden – Bennäs valdes till Årets by i svenska Österbotten* **Landsbygdsforskarträffen i Karstula diskuterar landsbygdens anpassning* **Evenemanget Lovisa Historiska Hus även på Isnäs byadagar*

Cit: **”Det blir en vild konkurrens om markyta mellan mat- och energiproduktion. Det leder till att maten blir dyrare, och de fattigaste blir utan mat.”**

Forskaren Tuomas Mattila på Finlands miljöcentral om att det i USA, som börjat gå över till biobränslen, syns det här tecknet som kommer att prägla hela planeten när oljan tar slut. Det här med anledning av amerikanska Global footprint network som årligen räknar ut det årliga ekologiska fotavtrycket. Från och med 21.8 lever vi över våra naturtillgångar resten av året (Hufvudstadsbladet 23.7).

”Invändningar mot vindkraftens effektivitet är relevanta, men estetiska och naturlyriska, för att inte säga lätt nationalromantiska argument, kan inte få stå i vägen för en energikälla med så relativt liten miljöpåverkan. Det vore helt enkelt väldigt snurrtigt.”

Svenska kvällstidningen Expressen (Österbottens Tidning 25.7).

”Frågan om glesbygden är ännu knappast löst.”

Tidningen Borgåbladet om att Finland som första land i världen nu har en lagstiftning

som ger alla medborgare rätt till bredbandsuppkoppling (Hufvudstadsbladet 7.7).

”FINLAND UTVECKLAS MED IDÉER SOM KOPIERATS FRÅN HELT ANNORLUNDA GEOGRAFISKA MILJÖER” – PROFESSOR HANNU KATAJAMÄKI

Den politiska och ekonomiska eliten i Finland har en stark tilltro till storhetens ideologi. Det sägs vara nödvändigt att koncentrera service till stora enheter, allt hårdare konkurrensvillkor skall slå ut små och ineffektiva företag, små landskapsuniversitet är dubiösa, små kommuner och lokalsamfund kan inte nå framgång, endast metropoler är konkurrenskraftiga. Beslut som fattas på basis av storhetens ideologi kan inte ifrågasättas, medan diskussion om lokalsamhällets öde och om decentraliserade lösningar stämplas som nostalgi och hot mot de moderna tidernas samhälleliga krav. När så medborgarna talar om för den nya storkommunens beslutsfattare, vad de fruktar skall hända med närservicen, kan svaret vara kärvt: *”Varför talar ni om sådana småsaker; vi har kommit till er by för att berätta om vår storkommuns innovationssystem och constellationer kring strategiska kompanjonskap”*. Vårt land utvecklas med idéer som direkt och okritiskt kopierats från helt annorlunda geografiska miljöer. Men landet är inte ett samhälle med kompakt centralortssystem med stor folktäthet som kärnområdena i EU eller de stora metropolsystemen i USA. Som samhälle baserar sig Finland på små lokaliteter – de små städernas och den stora landsbygdens land. *”Från medborgarnas synvinkel sett skulle det vara rättvist att utveckla Finland utgående från detta faktum och glömma bort visionerna om metropoler, toppenheter och storhetens ideologi, som inte baserar sig på vårt lands geografiska verklighet.”* Storhetens ideologi vill utveckla samhället uppifrån, där energipolitiken är en reflektion av detta. Men i Finland finns det mycket potential för förnybar bioenergi. Varför kan man inte lokalt bygga tusentals smarta lokala mikronätverk som kombinerar olika slags förnybara energikällor? Tillsammans kunde dessa mikronätverk förenas till ett stort virtuellt kraftverk med inmatning av energi till stamnätet. *”Med kombinerad av mikronätverk kunde det vara möjligt att skapa storhetens logik med decentraliserat koncept.”* Alternativet är inte längre möjligt, utan nya kärnkraftverk skall byggas och lösningen kring förnybar energi gäller bara rätt stora produktionsenheter. Mikronätverk ingår inte i paketet. Det är bara att vänta och se vilka starka energiteknologiska innovationer som utspinner sig från riksdagens energilösning, viken baserar sig på storhetens ideologi och misstro mot lokala modeller. Men vi har inte förlorat de starka och självförsörjande lokalsamhällena i Finland. För varje sommar ordnas i lokalsamhällena runt om i vårt land hundratals evenemang, vilka baserar sig på talkoarbete, kärlek till hembygden och framtidstro. *Uppgifterna är hämtade ur en artikel i Vasabladet (5.8), vilken skrivits av professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet och tillika landsbygdsprofessor Hannu Katajamäki.*

MÅLEN FÖR KSSR FÖRHASTADE OCH HÖGTFLYGANDE VISAR RAPPORT

Målen för kommun- och servicestrukturreformen (KSSR) och den offentliga utvärderingen har varit alltför förhastade och högtflygande framgår det av en sammanfattande rapport om reformen. Enligt forskarna har strukturreformen skapat en god utvecklingsplattform för effektivisering av den kommunala servicen, vilket man nu borde kunna ta vara på. KSSR, som inleddes år 2007, har undersökts med hjälp av det omfattande utvärderingsprogrammet ARTTU. Enligt rapporten, som är ett sammandrag av tio undersökningar, finns det ett uppenbart motsatsförhållande mellan förväntningar och resultat. *”Man kräver samtidigt mer och mångsidigare service samt stävjade utgifter och förbättrad produktivitet. De primära metoderna i ramlagen för strukturreformen medför inte fördelar i sig utan de ger utvecklingspotential, möjligheter att sköta uppgifterna på ett effektivare sätt, d.v.s. producera*

bättre service med samma resurser”, säger professor emeritus Pentti Meklin som är den vetenskapliga ledaren för utvärderingsprogrammet. De funktionella reformerna har emellertid inte riktigt kommit i gång ännu. Först när de genomförts vet man vilka förändringar KSSR verkligen innebar. Kommunsammanslagningar medför enligt forskarna inte nödvändigtvis direkt ekonomisk nytta, men ett välfungerande ledningssystem medför mångfalt större nytta än kostnader. Nyttan tar sig uttryck i fruktbar verksamhet, effektiv service, samt målmedveten utveckling av lokala förhållanden. Enligt Meklin gör större kommuner det möjligt att öka professionalismen vid t.ex. användning av köpta tjänster och datateknik. Att slå samman kommuner, erbjuder mer utvecklingspotential inom ledningssystemet än samarbetsområden. KSSR fortsätter med såväl strukturella lösningar som allt större satsningar på servicerelaterade lösningar. Kommunförbundets projekt *Ny kommun 2017* söker struktur- och handlingsmodeller för de kommande fullmäktigeperioderna. Även forskarna anser att kommunernas differentiering också leder till olikartade kommunmodeller, men stark kommunal självstyrelse är ändå den säkraste grunden för att trygga invånarnas välbefinnande och regionens framgång. *Rapporten Parasta Artun mitalla? finns under webbadressen <http://hosted.kuntaliitto.fi/intra/julkaisut/pdf/p20100621101851347.pdf>. Uppgifterna är från ett av Finlands Kommunförbunds pressmeddelanden från 13.8 och finns på dess webbplats på http://www.kommunerna.net/k_perussivu.asp?path=255;264;271;573;158530;163825;163915&voucher=DF11D7C2-072E-400C-B9D2-24959062AE09.*

FÖR FÖRSTA GÅNGEN GÖRS EN SÄRSKILD LANDSBYGDÖVERSIKT – SENASTE INFORMATIONSBLADET FRÅN LEVÓN-INSTITUTET

Landsbygdspolitikens arbetsgrupp (YTR) kommer att för första gången göra en särskild landsbygdsöversikt. Publikationen Landsbygdsöversikt 2011 kommer att bli ett åskådligt infopaket om den finländska landsbygdens senaste utveckling och nuläge. Som tema till första översikten har man valt landsbygdsboendet och servicefrågor. I överblickens bekantare delar ser man sig även med landsbygdens näringsliv, innovationer, miljö och gemenskap, samt skapar en helhetsbild av den finländska landsbygdspolitikens olika former. Landsbygdsöversikten är ämnad för olika branschernas aktörer, beslutsfattare och utvecklare. Den görs i fortsättningen med tre års mellanrum. Levón-institutet vid Vasa universitet förverkligar Landsbygdsöversikt 2011-publikationen genom en medborgarfrågan, genom vilken man klargör nuläget hos landsbygdsborna. Under denna sommar har man sänt 3 000 frågeformulär till slumpmässigt utvalda landsbygdsbor, där man frågade om mottagarnas synpunkter rörande den egna ortens service, boendemiljö och gemenskapsanda, samt att de skulle bedöma landsbygdens framtid. Förfrågan sändes till 15 orter i olika delar av landet. Man utgår ifrån en liknande förfrågan, som gjordes på samma undersökningsområden år 2003. I projektet kommer man att analysera svaren och jämföra dem med resultaten från förfrågan år 2003. På så vis får man klarhet i landsbygdsbornas åsikter vad gäller nuläget, samt förändring av synpunkterna under de senaste sju åren. Genom arbetet skapar man på samma gång en färdig grund för att förverkliga medborgarbarometern, även i framtiden. I resultatutvärderingen fäster man uppmärksamhet på landsbygdsområdenas brokighet. Redan i detta skede kan sägas, att särskilt på glesbygden och i sammanslagna kommuner, upplever landsbygdsborna att de har blivit bortglömda. Förutom det här kan man läsa i årets andra informationsblad (2/2010) från Vasa universitets Levón-institut bl.a. om följande:

- 55 skolor med i energisparprojektet
- *Energiby*-projektet utvecklar energisjälvförsörjningen i Österbotten
- Serviceverksamhet utvecklas i tre landskap
- Hur påverkar boendemiljön en ekologisk livsföring?
- Spara genom att byta till grön el

Informationsbladet (på finska) kan läsas i sin helhet på Vasa universitets hemsida under webbadressen <http://www.uvasa.fi/midcom-admin/ais/midcom-serveattachment-11695/levon10%272netti.pdf>.

LANDSBYGDENS ROLL I KLIMATDEBATTEN OCH ATT VARA HERRE I SITT EGET HUS – YTR:s NÄTKOLUMN

Även om Finland till stor del består av landsbygd, har miljö- och särskilt klimatdebatten i hög grad handlat om stadsförhållanden, vilket på sätt och vis är logiskt, eftersom största delen av finländarna bor i tätorter. Å andra sidan är det viktigt att man också funderar på miljöfrågor i landsbygdskommunerna, för man kan inte nå de internationella och nationella klimatmålen utan gemensamma satsningar av alla kommuner. Man bör hålla i minnet att landsbygdskommunerna har ett totalt annorlunda utgångsläge än tätorterna. De stora städernas klimatstrategier kan inte tillämpas direkt i de små landsbygdskommunerna, utan vi behöver skraddarsydda lösningar och bra exempel för vårt klimattalko. Genom att styra markanvändningen med tätare bebyggelse kan kommunerna betydligt minska koldioxidutsläppen. På den glesbebyggda landsbygden lyckas inte detta. Men å andra sidan har landsbygden, vad gäller råvarukällorna, bättre förutsättningar än städerna att anpassa sig till klimatförändringen. Man kan säga att landsbygden är en del av själva lösningen, när det gäller att bringa klimatförändringen under kontroll. I små kommuner finns även andra delområden, inom vilka det är möjligt att utveckla ekologiskt hållbara lösningar. Styrkan är att de har en betydligt flexiblere förvaltning än större kommuner, och att invånarna ofta har ett välfungerande nätverk. Det är av största vikt att kommunerna är föregångare i miljöfrågor, vilket kräver kreativa lösningar och uppriktig vilja att ibland också fatta djärva beslut. Men kommunerna lär ha allt som detta kräver. *Texten "Landsbygden är en del av själva ..." för juni månads nätkolumn, har skrivits av Christell Åström som är specialsakkunnig inom utveckling av landsbygden och ärenden som gäller små kommuner vid Kommunförbundet.* Östra Nyland har under sin korta livstid kunnat visa sin regionala styrka, där man placerat sig utmärkt mätt med så gott som alla konkurrenskraftsmätare. Att Östra Nylands landskapsförbund går samman med Nylands landskapsförbund, försämrar inte nödvändigtvis Östra Nylands konkurrenskraft, men det ändrar klart inriktningen av planeringen och ger planläggningen en särskild betoning. Östra Nyland är ett landskap av idylliska småstäder, byar med grönskande och bördig landsbygd, samt skärgård. Samma drag kan man också se i Västra Nyland – element som är viktiga inslag i den finländska identiteten. Även de som tituleras stadsbor är landsbor i sina hjärtan, åtminstone största delen. En landskapsförvaltning genomsyrad av metropolpolitiken visar ingen förståelse för detta. Betoningarna pekar mot ett huvudstadsdominerat landskapsförbund, där tätortsstrukturen är dagens plattaksmodell. Snart uppkommer det en läcka någonstans. För närvarande bildas Södra Finlands samarbetsområde av kommunerna i Nyland, Östra Nyland, Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland. Genomförandet av den språkliga jämlikheten, utvecklingen av hela området på lika villkor, samt en stark inriktning på att skydda och utveckla de olika regionernas särdrag, skulle ge hela samarbetsområdet ny gnista. Det vore i allas intresse att fortsätta att slå samman förbunden och bilda Södra Finlands landskapsförbund. Det skulle ge landsbygden åtminstone en lite synligare roll, kanske till och med den andra huvudrollen. Den bästa landskapsmodellen skulle utan vidare ha varit den s.k. riktnummersmodellen. Landskapet Nyland skulle bildas av kommunerna i 019-området, medan 09-området skulle utvecklas på metropolens villkor, som ett citylandskap genom att göra tätortsstrukturen ännu tätare. Då kunde landsbygden i Nyland fortfarande andas och bo som herre i sitt eget hus. *Texten "Herre i eget hus?" för juli månads nätkolumn har skrivits av Mia Aitokari som är verksamhetsledare för Östra Nylands Byar rf och andra sekreterare i Svenska Temagruppen (SveT) inom*

Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR). På Landsbygdspolitikens samarbetsgrupps webbplats finns de fullständiga texterna att läsas på adressen http://www.landsbygdspolitik.fi/sv/information/natkolumner/christell_astrom_landsbygden_ar_en_del_av_sjalva....html, vad gäller den första texten, och under adressen http://www.landsbygdspolitik.fi/sv/information/natkolumner?1112_m=1320, vad gäller den andra texten.

173 PROJEKT INLÄMNANDES TILL TÄVLINGEN *BÄSTA PRAXIS 2010* – ARTIKELSERIE PRESENTERAR FINALISTERNA

I tävlingen *Bästa praxis 2010*, där landsbygdsnätverket söker landsbygdens bästa förfaranden år 2010, är syftet att informera om goda förfaranden som kommit till i samband med landsbygdsutvecklingsprogram i Finland, samt sprida användbara aktionsmodeller till olika ställen i Finland. Allt som allt inlämnades 173 projekt till tävlingen i fem olika kategorier, varav 20 projekt gick vidare till finalen. Vinnarna kommer att offentliggöras vid *Landsbygds gala 2010* den 7 oktober på Gamla studenthuset i Helsingfors. I en serie artiklar kommer man att presentera finalisterna i de olika kategorierna – Årets Leader-projekt, Årets utvecklingsprojekt, Årets landsbygdsinvestering, Årets landsbygdsinnovation och Årets miljöinsatsning.

Först ut är projektet *Bredband till byarna* i kategorin Årets landsbygdsinvestering. Projektet har gjort det möjligt att få bredband till byar som annars skulle ha saknat snabba teleförbindelser. Tack vare projektet omfattar informationssamhället nu också Uuronkylä och Puskankylä i Kauhajoki, Jyrynkyä som ligger i det som förr var Jurva och nu är Kurikka, samt Salonkylä/Järvikylä i Bötom – alla i den ekonomiska regionen Suupohja i Sydösterbotten. Enligt Anne-Mari Leppinen vid Suupohjan Seutuverkko Oy är det ett stort kliv in i framtiden att bygga fibernät på landsbygden. Med dess hjälp kan man locka nya invånare eller återflyttare till landsbygden, eftersom möjligheterna att distansarbete förbättras. Fungerande teleförbindelser är nära nog ett absolut krav också med tanke på jordbruket, exempelvis mjölkningsrobotar som själva letar upp uppdateringar automatiskt på Internet. Fungerande teleförbindelser är i dag nästan lika viktiga som el och rinnande vatten. Informationstekniken kommer i framtiden att användas som hjälpmedel även inom omsorgstjänsterna. De äldre kan hemifrån vara i kontakt med t.ex. hälsocentralen, vilket är viktigt, särskilt om avståndet till närmaste hälsocentral är långt.

Ett annat projekt som presenteras i artikelserien är *Lönsamt företagande i Birkaland* i kategorin Årets utvecklingsprojekt. Företagsamheten och samarbetet inom branschen Natur- och landskapsvård stöds i Birkaland genom ett projekt som ProAgria samordnar, och där man letar efter företagare som är villiga att sköta sammanlagt 15 landskapsvårdsobjekt på mark som ägs av kommuner och nätbolag. Företagarna restaurerar gamla åkrar och ängar. Att iståndsätta områden som är av stor betydelse för landskapsbilden, ökar områdets trivsel helt tydligt. Enligt landskapsplaneraren vid lantbruks- och hushållskvinnoorganisationen i Birkaland Riikka Söyrinki är de områden som skall restaureras ofta små, vilket är en utmaning. För att verksamheten ska vara lönsam både för beställarna och för landsbygdsföretagarna, borde skötselområdena bilda ett större nätverk. Det är önskvärt att samarbetet mellan företagarna och beställarna fortgår även efter projektet, liksom att verksamheten breddas. För beställarna är entusiastiska och man får bara hoppas att intresset också växer på företagarkåll i takt med efterfrågan. *Uppgifterna finns under webbadressen http://www.landsbygd.fi/sv/index/kommunikation/nyheter_och_meddelande/bastapraxis2010presentationeravfinalisterna.html med länkar till de två projektpresentationerna.*

”LANDSBYGDSRIKSDAGEN ÄR LANDSBYGDENS RÖST” – ANMÄLAN TILL

ÅRETS HAPPENING SENAST 31.8

Tidskriften Newsweek har rankat Finland som världens bästa land att bo i. Saker man tittat på är utbildning, hälsa, livskvalitet, ekonomi och den politiska omgivningen. Landsbygden är en delorsak att det går så bra för Finland, det tyder också många undersökningar på. *"Människorna ger landsbygden dess livskraft, och endast en befolkad landsbygd kan upprätthålla ett livskraftigt Finland"*, understryker riksdagsman Mats Nylund. Han kommer att leda en workshop under Landsbygdsriksdagen i Borgå 25-26.9. Landsbygden står också inför många utmaningar. Mikaela Nylander, även riksdagsledamot, säger att beslut om skolnedläggningar, sämre förmåner beträffande skolskjutsar och äldre personers färdtjänst påverkar förhållandena på landsbygden. *"Mår helheten bra, så mår också landsbygden bättre. Det gäller att värna om känslan och förståelsen för landsbygden, så att det syns i det konkreta beslutsfattandet"*, betonar Nylander som också kommer att delta i Landsbygdsriksdagen. *"Landsbygden och Landsbygdsriksdagen engagerar många fascinerande personligheter"*, säger Mia Aitokari som är lokal arrangör för årets Landsbygdsriksdag på Haikko Herrgård i Borgå. Vår utländska föreläsare America Vera-Zavala säger att, för att få sin röst hörd, måste man kräva att bli sedd och kräva att bli tagen på allvar. *"Landsbygdsriksdagen är landsbygdens röst. Här kan vi landsbygdsbor få vår röst hörd"*, poängterar verksamhetsledaren för Östra Nylands Byar rf Mia Aitokari. Gör nu slag i saken och anmäl er till den jubilerande Landsbygdsriksdagen som går under temat *Stora kommuner, små byar? – Närdemokrati under lupp!* Helsingfors var först ut av städer/kommuner att utse sin delegat. Allt om anmälningsproceduren (anmälan senast 31.8), info och program finns på adressen www.landsbygdsriksdagen.fi. Landsbygdsriksdagstidningen, som getts ut inför evenemanget, kan även läsas under denna adress.

I år kommer Landsbygdsriksdagen för första gången att bjuda in delegater, som har rösträtt. Arbetsgruppernas arbete och föreläsningarna står som botten för resolutionen och omröstningarna. Alla landsbygdsaktiva är välkomna, men endast en delegat/by eller kommun har rösträtt. Nationella och regionala organisationer kan skicka 3 delegater/organisation till Landsbygdsriksdagen. På detta sätt får själva tillställningen även karaktär av ett demokratiskt beslutandeforum, som får mera tyngd och breddar möjligheterna för fortsatt utvecklingsarbete på landsbygden. Vi hoppas på en bred uppslutning och välformulerade åsikter, som utmynnar i en resolution som kan stå som bas för landsbygdsaktörernas kommande arbete. Vi kommer att följa upp resolutionen som förhoppningsvis även leder till politiska beslut och ställningstaganden på riksnivå. Hela Norden ska leva (HNSL) arrangerar sitt styrelsemöte under evenemanget och de nordiska gästerna kommer också att delta i grupparbetena och det övriga programmet. Svensk Byaservice med Östra Nylands Byar rf som lokal huvudsamarbetspart arrangerar och ansvarar för Landsbygdsriksdagen. Som medarrangörer står bl.a. Landsbygdsnätverksnheten, Svenska Temagruppen inom YTR, Suomen Kylätoiminta ry, SILMU rf och Borgå stad.

LÄS ÄVEN DETTA

Konsumentval stänger bybutiker – men trenden kan vändas visar exempel från Tyskland

Butiksdöden drar igen fram över den österbottniska bygden. Av den lilla skaran bybutiker som finns kvar i norra delen av landskapet Österbotten, har nyligen Vexalaboden stängts, medan sagan är all i vinter för anrika Larsmo Lanthandel. De senaste årtiondena har ju varit förödande för det en gång så täta nätet av närhandlar och småbutiker. Men det är vi själva som beslutat om detta genom att föredra stormarknaden framom närbutiken. Uppmuntrande är i alla fall att man i USA lär se en ny våg av närbutiker, liksom att man i Tyskland har startat en mängd nya bybutiker, drivna av lokala konsumentkooperationer och uppbackade av köptrogna bybor. Tyskland har, förutom en betydligt större befolkning, kvar en infrastruktur

av små grossister som förser de nya butikerna med varor. I Finland har emellertid butiksdöden påskyndats av de stora handelskedjornas dominans och intressen i egna stormarknader. *Uppgifterna är från ledaren i Österbottens Tidning från 8.8 och finns även i dess nätupplaga under adressen <http://www.ot.fi/Story/?linkID=122521>. Skribenten Henrik Othman är biträdande chefredaktör för tidningen.*

En speciell utbildningslinje för landsbygdsläkare?

Tapani Kiminkinen, som blivit en kändis genom sina böcker och TV-program, kallas för landsbygdsläkare. Han representerar ett ideal som man inte längre trodde var möjligt – en läkare som förstår människan som helhet. Särskilt på landsbygden måste en läkare vara mångsidig och kapabel att fatta beslut ensam. Men kanske dagens läkarutbildning inte tillräckligt stöder läkare att bli som Kiminkinen. Under utbildningen kanske det postuleras att läkarna arbetar i en modern och specialiserad medicinsk miljö, där läkare sällan måste vara ensam och lita bara på sig själv. Sålunda kunde en medicinsk fakultet med fördel ha en speciell linje för landsbygdsläkare. Målet med linjen kunde vara att utbilda traditionella allmänläkare som specialiserar sig för att arbeta på landsbygden. Även inom andra utbildningslinjer vid universitet och yrkeshögskolor vore det nödvändigt att ta mera hänsyn till arbetslivets och olika geografiska miljöers professionella krav. Det är inte ärligt att under studierna utlova, att det efter dessa hägrar en ledande position i ett företag eller i den offentliga förvaltningen. Vissa som undervisar vid universitet, är lyckligt ovetande om de realiteter och krav som gäller i arbetslivet i dag. Man bara jobbar med sina snäva disciplinsbaserade utbildningar, fastän det skulle vara nödvändigt att utveckla breda problembaserade och flerdisciplinära undervisningshelheter. *Uppgifterna är från en längre artikel i Vasabladet upplaga från 8.7. Skribenten är professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet och tillika landsbygdsprofessor Hannu Katajamäki.*

Hyr en ko för närmare kontakt med landsbygden

I Schweiz finns möjligheten för urbana stadsbor att ”adoptera” en ko, om man vill komma i närmare kontakt med landsbygden. Bakom idén står farmaren Michel Izoz, som lanserade projektet för fem år sedan. Sedan dess har flera andra farmare hoppat på. För 280 euro kan kunderna välja ut sin favoritko på Izozs webbplats, vilket ger dem rätten att besöka deras ko så många gånger som de vill under sommaren. Men det hela är inte bara på skoj, utan Izoz har infört ett krav om att varje kund måste tillbringa minst fyra timmar på lantgården och utföra diverse sysslor under den tiden, bl.a. samla in boskapen, hugga ved och delta i arbetet med att göra ost. Kunderna inser att livet på lantgårdarna innebär arbete sju dagar i veckan. Arbetet bjuder även stadsborna på andra lärdomar – barnen inser att mjölken inte kommer från burkar. *Uppgifterna är från Vasabladet (16.7).*

Mer pengar för goda råd om avloppsvatten från glesbebyggelse

Statsrådet har föreslagit ett tilläggsanslag på en miljon euro för att organisera fastighetsspecifik rådgivning i hela landet, vad gäller behandling av avloppsvatten från glesbebyggelse. Rådgivningen ges enskilt för varje fastighet, så att behandlingen av avloppsvatten förbättras så snabbt som möjligt och på rätt sätt, samt kostnadseffektivt. Miljöministeriet samordnar rådgivningen på riksnivå, medan byalag, egnahemsföreningar och andra organisationer sköter om rådgivningen på ett sätt som understöder bästa möjliga avloppsvattenbehandling i varje fastighet – både fast bosättning och fritidsfastigheter. Effektiviseringsåtgärderna för avloppsvattenbehandlingen i glesbebyggelsen får ytterligare stöd av en ändring i miljöskyddslagen, vilken skickades ut på remiss före midsommaren. I lagändringen beaktas utredningsman Lauri Tarastis förslag angående undantag

från förordningen om behandling av avloppsvatten i glesbebyggelsen för ålderstigna fastighetsinnehavare. *Uppgifterna är från tidningen Syd-Österbotten (22.7).*

Årets hembygdsstråt finns i Suomussalmi och Årets stadsdel i Helsingfors

Finlands Hembygdsförbund har under de Nationella hembygdsdagarna i Joensuu 5-8.8 utsett Ämmänsaaris kulturvandring ”Kotiseutukävelyllä Suomussalmella” till Årets hembygdsstråt. Kulturvandringen genomfördes första gången år 2000, då Ämmänsaari hade varit Suomussalmis bosättningscentrum i 60 år. Kulturvandringen är lätt att genomföra och tillräckligt kort. Den innehåller rikligt med anekdoter, sagor och hågkomster av nejdens personligheter, byggnader, samt händelser. Genom utnämningen, den andra i ordningen, vill Hembygdsförbundet väcka intresse för att få till stånd olika hembygdsstråt.

Till Årets stadsdel valdes Kasberget i Helsingfors som har en mångsidig verksamhet, i vilken invånarna flitigt deltagit i. Man har många aktiva grupper med medlemmar i alla åldrar, och där även den kulturella mångfalden syns i verksamheten. Hembygdsförbundet vill med utmärkelsen, den tionde i ordningen, visa att aktivitet och medborgarverksamhet i stadsdelarna främjar trivseln och tryggheten i städerna. *Mer info om bl.a. utnämningarna och Årets hembygdsverk, samt förtjänstmedaljer finns (på finska) på Hembygdsförbundets hemsida som länkar adressen <http://www.suomenkotiseutuliiitto.fi/>. Uppgifter om Årets stadsdel ingick bl.a. i en notis i Vasabladet 7.8.*

Målet gick i uppfyllelse för byrådsordföranden – Bennäs valdes till Årets by i svenska Österbotten

Aktion Österbotten rf har tillsammans med Österbottens förbund utsett Bennäs by i Pedersöre kommun till Årets by 2010 i svenska Österbotten. Kungörandet skedde i samband med en fest 22.8 i Anderssenssalen i Bennäs. Skylten, som talar om för trafikanter att Bennäs är Årets by, kommer att få en synlig plats. Bennäs byråds ordförande Carina Rönnlund är stolt över utmärkelsen. *”Ända sedan 2006 har det varit ett personligt mål att få Bennäs vald till Årets by i svenska Österbotten”,* säger Rönnlund. Företag och privatpersoner sponsorerar deras verksamhet, och samarbetet med kommunen, medborgarinstitutet, samt skolorna fungerar fint. Dessutom ställer folk från grannbyarna upp och besöker deras evenemang. Byrådet, som grundades 1985, har nämligen många järn i elden. I byn, som har ett 600-tal invånare, har man lyckats behålla landsbygdskänslan, trots närheten till Jakobstad. Motivering till valet av Bennäs lyder: *”Bennäs är en aktiv by med bred verksamhet och många olika evenemang, verksamheten riktar sig både till unga och äldre. I byn finns en mycket god sammanhållning, ett rikt föreningsliv och en god talkoanda. I Bennäs ger man sig frimodigt in i både mindre och större projekt. I Bennäs samarbetar man med alla oberoende av förenings-, ålders-, tros- och politiska gränser. I Bennäs finns en byaplan uppgjord 2008. Trots att Bennäs ligger nära en stad (10 km), har Bennäs lyckats bevara sin säregenhet och landsbygdsmiljö, vilket är beundransvärt”.* Nu skall byn tävla om titeln Årets by i Finland. Ordföranden anser att man har en chans. *Uppgifterna är från dagens upplaga (23.8) av Österbottens Tidning och Vasabladet.*

Huvudsyftet med utmärkelsen, som sker på basen av ansökningar från byarna, är att lyfta fram det viktiga och professionella utvecklingsarbete som sker på bynivå i svenska Österbotten. I fjol fick Hankmo byar (Västerhankmo och Österhankmo), nionde i ordningen, titeln Årets by i svenska Österbotten. Tidigare har Kortjärvi i Kronoby (2001), Henriksdal i Kristinestad (2002), Sundom i Vasa (2003), Lappfjärd i Kristinestad (2004), Öja i Karleby (2005), Molpe i Korsnäs (2006), Perus i Kristinestad (2007) och Småbönders i Kronoby (2008) utsetts till Årets by.

Landsbygdsvetenskapsträffen i Karstula diskuterar landsbygdens anpassning

Den 19:e nationella träffen för landsbygdsvetenskapskarna hålls i år i Karstula 26-27.8 med landsbygdens anpassning som tema, *Maaseudun sopeutuminen*. Landsbygden måste anpassa sig, bemöta och påverka så många förändringar på såväl det lokala som det globala planet, t.ex. landsbygdskommunernas sammanslagning med städerna, omorganisering av servicen, ökat distansarbete och andraboende, befolkningens åldrande, den lokala energiproduktionen, samt klimatförändringen, globalisationen och mattryggheten. Ämnet behandlas genom inbjudningsföredrag och i arbetsgrupper med skilda ämnen – landsbygdens service, kulturen, energiproduktionen, boendet och naturresurserna. Den traditionella träffen samlar nationella eliten av landsbygdsvetenskapskarna, utvecklarna, myndigheterna och andra som är intresserade av landsbygden. Arrangör är Maaseudun uusi aika med Maaseudun Kehittämisyhdistys Viisari ry som samarbetspart. För mer info (på finska) se webbadress <http://www.mua.fi/toiminta.html>. Anmälningstiden gick ut 22.8, men den som är intresserad att delta, kan höra sig för om lediga platser.

Evenemanget Lovisa Historiska Hus även på Isnäs byadagar

Under evenemanget Lovisa Historiska Hus 28-29.8 kan man ta del av ett digert program med många gårdsbesök. Evenemanget, som ökar från år till år, ger allmänheten tillträde till över hundra år gamla hus och hem i Lovisa. Dagarnas kulturtema är Ehrensvärds era, således 1700-talet, då Lovisa ursprungligen grundades och stadens befästningsverk byggdes. En del av de byggnader som är med i evenemanget är från samma sekel. I anslutning till evenemanget bjuds publiken på t.ex. antikmarknad, Lovisanejdens Samlares samlarmässa, samt höstmarknad på Skeppsbron. Årets nyhet är Producenttorget med fokus på närproduktion och ekologiska produkter. Samma veckoslut håller man i Isnäs byadagar, där fyra hus i Isnäs presenteras i samband med Lovisa Historiska Hus-evenemanget. Bland övrigt program under byadagarna kan nämnas en byakonsert under första dagen i ångmaskinsmuseet med Hindhår byakör under ledning av Mia Makaroff och en lokal orkester, samt under andra dagen ett diskussionstillfälle på Solbacka föreningslokal med professor Rolf Nordström och planerare DI Seppo Lamppu – ”Finlands bästa by – Isnäs?” Uppgifterna är från Lovisa stads hemsida under adressen <http://www.loviisa.fi/sv/service/turism/aktuellt/body0=4701>, samt från Isnäs' hemsida på http://www.isnas.fi/categories.asp?document_id=3314&cat_id=1333.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
